

Af Tage Søndergård
Kristensen, mag.
scient.soc & dr.med.,
Task-Consult

Stress skal ikke anerkendes som arbejdsskade!

Skal stress anerkendes som arbejdsskade? Spørgsmålet dukker igen og igen op i den offentlige debat, fx i djøfbladet nr. 10/2016. Som man kan læse her, bliver kun omkring 5 procent af de anmeldte psykiske arbejdsskader anerkendt. Det virker umiddelbart helt urimeligt i betragtning af de store problemer, der er med stress og udbrændthed på det danske arbejdsmarked.

De fleste fagforbund og mange eksperter på området slår da også til lyd for, at der bør anerkendes langt flere psykiske arbejdsskader, og man hører tit kravet om, at de psykiske skader skal "ligestilles" med de fysiske.

Umiddelbart lyder argumentationen helt rimelig. Hvorfor skal der "diskrimineres" mod folk med psykiske problemer? Har de ikke nok at slås med allerede? Svaret er: Jo, det har de. Og lige præcis *derfor* skal stress *ikke* anerkendes som arbejdsskade. Det er der mindst seks grunde til:

For det første er stress ingen sygdom. Det er en tilstand, som alle oplever med større eller mindre mellemrum. Nogle "går ned med stress", men der er stadigvæk ikke tale om en sygdom. Stress kan føre til sygdom, hvis tilstanden er langvarig, men det er noget andet.

For det andet kommer de fleste, som har stress, ovenpå igen. Det samme gælder personer, der er udbrændte. Allerede af denne grund vil det være forkert at anerkende tilstanden. Hvis der skal være tale om en arbejdsskade, skal tilstanden være langvarig eller kronisk.

For det tredje er der ekstremt mange forhold i arbejdet, som kan give stress. Det kan være dårlig ledelse, mobning, mange deadlines, stor arbejdsmængde, utryghed i ansættelsen, konflikter med borgere eller kolleger, trusler eller vold osv. Der findes formentlig ikke nogen på arbejdsmarkedet, der ikke har været udsat for en eller flere faktorer, som kan give stress. Potentielt vil det betyde, at alle med stress burde have deres "sygdom" anerkendt. Det er naturligvis helt urealistisk.

For det fjerde er der spørgsmålet om andre forholds betydning. For at få en sygdom anerkendt skal der være en overvejende

sandsynlighed for, at den skyldes jobbet.

Hvordan vil man forholde sig til alle de faktorer i privatlivet, som giver stress? Skal man se bort fra dem? Det anføres somme tider, at folk med stress selv angiver arbejdet som den vigtigste årsag. Men de fleste kan sikkert se, at det ikke er en farbar metode at spørge de ansatte selv om årsagen til deres lidelse. For nogle år siden mente hundredevis af ansatte, at de fik aborter på grund af skærmarbejde. Det viste sig at være en skrøne, så det var godt, at det ikke lykkedes at få denne tilstand anerkendt.

For det femte: Når det gælder stress og arbejde, er både "sygdommen" og de mulige årsager diffuse. Hvor stressest skal man være og hvor længe? Hvor længe skal man fx have været udsat for mobning eller chikane? Udsigten til at få tilstanden anerkendt vil med stor sandsynlighed være startskuddet til en tsunami af sager og søgsmål, som vil beslaglægge ekstremt mange ressourcer, der kunne have været brugt langt bedre.

Endelig er der **et sjette forhold**, som de færreste nok er opmærksom på. Der er en betydelig forskning, der peger på, at selve det at få sin tilstand *anmeldt* er sygdomsfremkaldende. Når man skal bruge al sin tid på at bevise, at man er syg, er det meget svært at blive rask. Vi har ikke brug for et kæmpemæssigt bureaukrati, der sygeliggør mennesker, men det modsatte. Nemlig at hjælpe folk med at få det godt igen og komme til at fungere både på arbejdspladsen og i fritiden.

Hermed er vi fremme ved de indsatser, som Djøf og andre forbund burde arbejde systematisk for i stedet for at få stress anerkendt som arbejdsskade. For det første *den primære forebyggelse* – nemlig at reducere forekomsten af arbejdsforhold, der giver stress. Og for det andet *den sekundære forebyggelse*, som går ud på at hjælpe ansatte, der går ned med stress eller udbrændthed, med at komme tilbage på arbejdspladsen igen. På begge disse områder er der rigeligt med opgaver, der ligger og venter. ■